

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Art. III. De opere primæ diei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

creandi, & similia, quæ hodie plerumque in Philosophia
etiam traduntur. Quare omittis illis quæstionibus

II. Q. 1. *An Mundus in tempore fuerit productus; an
ante ab æterno existerit?* Resp. affirmativè ex communi
Theologorum omnium sententia; estque de fide, utpote
in Concilio Lateranensi definita, & sat clarè in cap. 1.
Gen. indicavit, ubi dicitur: *In principio creavit Deus cae-*
lum, & terram.

III. Q. 2. *An totus Mundus simul in uno instanti, an
per plures dies sit productus?* Resp. ex communi SS. Pa-
trum & Scholasticorum sententia contra S. Augustinum ac
multos Theologos, Mundum non simul fuisse produ-
ctum, sed successivè per plures dies; eò quòd Scriptura,
Gen. c. 1. Gen. apertè indicat, per plures dies illud opus fuisse
absolutum, possit, atque adeò etiam debeat propriè ac-
cipi; maximè cum variæ etiam congruentiæ id ipsum non
satis suadentes ab Authoribus passim afferantur, ut
Tannerum d. 6. q. 1. du. 6. n. 13. videre est.

IV. Q. 3. *Quo die Mundus fuerit productus?* Resp.
Tannerus l. c. n. 23. de hoc non posse esse controversiam;
cum enim DEUS septimo die, id est, Sabbato quieverit, hoc
primum diem, quo Mundus creati cepit, Dominicam
fuisse accessit, unde, etiam canit Ecclesia die Dominica
in Hymno matutino: *Primo dierum omnium, quo Mundus
creatus conditus.*

V. Q. 4. *Quo anni tempore Mundus sit conditus?*
Resp. juxta veriorem & communiorem sententiam, teste Tan-
nerus l. c. n. 26. circa æquinoctium vernali, mense Mar-
to, fuisse conditum; tum quia tunc etiam terra germinare
incipit, tum quia hoc tempore etiam præcipua alia DEI
opera, ut Liberatio Populi Israëliti ex Aegypto, Incar-
natio, Mors & Resurrectio Christi, sunt patrata; & præterea
vix verosimile est, SS. Patres id per traditionem accepisse.

ARTICULUS III.

De opere primæ diei.

I. Q. 1. *An cælum & terra prima die creati sint?*
Resp. Etsi non pauci Authores cum S. Thoma sentiant, cæ-
lum

lum & terram, ante primam diem creata fuisse, eò quod
 obscure S. Scriptura gen. 1. illis verbis: *In principio creavit*
DEVS cælum & terram: id indicare videatur; & præterea
 ante Lucem non fuerit dies; probabilius tamen alij
 mant, illa prima die creata fuisse, uti Tann. d. 6. q. 1. dicitur
 cum multis alijs tum SS. Patribus, tum Theologis docentibus
 estque conformior tum S. Scripturæ Exod. 11. asserentibus
 sex diebus fecisse **DEUM** cælum & terram, & mare, & omnia
 mania, quæ in eis sunt: tum SS. Patribus Mundi opificum
 opus Hexameron vocantibus: tum Concilio Lateranensi
 cap. *firmiter* dicenti, **DEUM** in principio temporis unum
 que de nihilo condidisse creaturam, Spiritualem & corporalem;
 tum ipsi contextui Moysis, qui satis ostendit, ea quæ
 ibi narrantur, unâ die creata esse.

II. Q. 2. *An omnes cæli quoad substantiam primo die
 sint creati?* Resp. probabilius iterum affirmativè Tann. d. 2. n. 3.
 contra multos volentes solum cælum Empyreum primo die fuisse
 creatum, reliquos verò secundo die factos productos. Ratio autem
 hujus sententiæ est, quia ubi S. Scriptura cæli & terræ nomen
 conjungens per cælum intelligit omnes cælos, dicitque v. g. *igitur perfecti sunt cæli
 & terra &c.* sed & ipse **DEVS** in Symbolo Apostolorum conditor
 cæli & terra vocatur; & præterea cum omnes Cæli sint perfectiores,
 hoc ipso etiam decebat eos cum ipsa terra mentis creari.

III. Q. 3. *An etiam reliqua elementa primo die creata
 terra fuerint creata?* Resp. cum S. Thoma & alijs Doctoribus
 communiùs affirmativè, quia, ut S. Augustinus l. 1. de ci. gl. ad liter. c. 4.
 notat cæli & terræ nomine communiter S. Scriptura totus
 Mundus cum omnibus elementis intelligitur; & verò etiam congruum
 valde erat, ut priùs, quam alia ex elementis componerentur,
 ipsa elementa & corpora simplicia producerentur.

IV. Q. 4. *An etiam lux corporalis primo die facta
 producta?* Resp. Et si S. Augustinus negativam tenuerit sententiam,
 ratus per lucem primo die creatam Angelos intelligi, quòd non
 conveniens fuerit, Moysen creaturæ spiritualis productionem
 prætermisisse; communis tamen SS. Patrum sententia, teste
 Tannero d. 3. est; eam corporalem fuisse.

quidem, ut communior sententia habet, accidentalem duntaxat, quæ modò huic, modò illi parti cælestis corporis imbrasset; sic enim S. Scriptura, dum ait: *Fiat Lux, & facta est lux*: satis indicat, quæ potius dicere debuisset: *Fiat luminare*: si per lucem hanc corpus solis informe intelligi debere, ut S. Thomas volebat.

V. Q. 5. *An lux hac eodem instanti, quo cælum & terra creata sunt, fuerit producta?* Resp. cum Tann. du. 1. n. 19. negativè juxta communem SS. Patrum & Doctorum ferè unanimum sententiam; & colligitur apertè ex S. Scriptura gen. 1. ubi dicitur: *Terra autem erat inanis & vacua, & tenebræ erant super faciem abyssi*; quæ verba non bene de æthereis tenebris, scilicet de Angeli mali casu expli-

ARTICULUS IV.

De Opere secundæ diei.

I. Q. 1. *Quid secundo die creatum sit?* Resp. id satis ex geneleos c. 1. colligi dum dicitur: *Dixit quoque DEVS: Fiat Firmamentum, & dividat aquas ab aquis. Et factum est Firmamentum, divisitq; aquas ab aquis sub Firmamento ab his, quæ erant supra Firmamentum. Et factum est cælum, & vocavitque DEVS Firmamentum cælum, & factum est die secunda.*

II. Q. 2. *Quid per Firmamentum hoc loco intelligatur?* Resp. varias esse circa hanc quæstionem sententias. Nam quædam Firmamentum mysticè interpretatur de separatione Angelorum bonorum & malorum; Pererius & Valentini intermedium inter nubes & aquas interiacentem; alii dub. 1. q. 3. n. 13. non solùm octavam Sphoeram, quæ nunc juxta communem usum Firmamentum dicitur, sed etiam totum cælum sidereum sive mobile, ipsùmque cælum Epyreum secundùm infimam partem intelligit, quæ non de novo producta, sed consolidata fuit cùm primo die non nisi liquida producta fuerit.

III. Q. 3. *Quid per aquas supra & infra Firmamentum intelligatur?* Resp. etiam hic non conveniunt Auctores, nam Origenes, de quo, supra dictum est, per aquas Super-